

Daniela, MIITRIKOVÁ
xmitrikova@is.paneurouni.com

Základné neurologické vzorce pohybu vo vývinovej postupnosti podľa prístupu BMC®

Basic neurocellular patterns in the development by BMC® approach

BMC®, **Body-Mind Centering** je koncept vývinového pohybu, vyvinutý Bonnie Bainbridge Cohen, rozvinutý a aplikovaný na slovenské podmienky Annou Sedlačkovou v prístupe Babysoma®. Body-Mind Centering, v zmysle psycho-somatického vyvažovania je holistický prístup zjednocujúci fyziologické (somatické a funkčné) a psychologické (zmyslové, pocitové, emočné, kognitívne a sociálne) zložky vyvíjajúceho sa organizmu. Základné koncepty autorky sú zorganizované do kurzových cyklov. Jeden z nich sú Základné neurocelulárne vzorce. Kurz zahŕňa vymedzenie prevertebrálnych a vertebrálnych vzorcov pohybu, priebeh ich vývinu, podporujúce činitele, ich komponenty, ktoré zahŕňajú, tonus ako podkladový prvok pohybu.

Základné neurocelulárne vzorce

Cohenová rozdeľuje vzorce pohybu vo vývinovom rade od počatia dieťaťa do prevertebrálnych a vertebrálnych. Prevertebrálne vzorce majú ranú, veľmi jednoduchú neurologickú organizáciu na neurocelulárnej úrovni, súvisia s prenatalným vývinom. Vývinovo nasledujú vertebrálne vzorce. Ich vývin sa začína v maternici, s pôrodom plynule prechádzajú do vývinovej reakcie na gravitáciu, rozvoj nervového systému a psychiky a smerujú k funkčným formám zrelého pohybu.

Kombinácie

Zložitejšie pohyby ako je chôdza, beh, skok, zmena smeru v pohybe, flik, salto považuje Cohenová za kombináciu predstavených vzorcov pohybu a neurologických organizácií pohybu.

Kontralaterálny vzorec pohybu

Je podľa BMC® neurologicky najvyššia organizácia vývinu pohybu. Znárodňuje ho pohyb mačky. Vyžaduje neurologickú zrelosť vedomého zapojenia jedného kvadrantu tela, zjednodušene povedané, jednej z končatín. Vykročenie jednou rukou vpred (alebo jednou nohou vzad) vyžaduje aktívne a zrelé, teda v istej kvalite prítomné, predchádzajúce vzorce pohybu. Ako aj cyklické zmeny aktívneho kvadrantu, kolobeh v rovnakom poradí.

Homolaterálny vzorec pohybu

Ide o vývin mozgovej aktivity, nutná pre vedomý homolaterálny pohyb tela- pravá/ľavá polovica tela (napr. ľavá horná a dolná končatina, ľavá strana trupu a hlavy) preberá inú aktivitu, ako druhá. Homolaterálny pohyb, napr. plazenie, s ikonou jašterice, vyžaduje jednu stranu tela ako stabilnú, nesúcu váhu a tvoriacu bázu pre rovnováhu. Druhú stranu tela ako aktívnu, v pohybe, odľahčenú, schopnú načiahnutia sa do priestoru. Prípravnou fázou, je načahovanie sa za hračkou pri prenesení váhy na jednu stranu, uvoľniac druhú stranu na načiahnutie. Tiež poloha na boku, s jednou stranou, rukou i nohou, nesúcou váhu a stabilitu, s druhou stranou voľnou pre balansovanie, načahovanie sa, vkladanie hračky do úst a pod.

Homologický vzorec pohybu

Jeho symbolom je žaba, vyvíja sa v postnatalnom období ako prejav zrenia nervovej sústavy - centrálnej, aj periférnych nervových dráh. V priebehu vývinu nervové dráhy podliehajú procesu myelinizácie, čím sa pohyby stávajú vedomými, pod kontrolou exekutívnych funkcií a centrálneho nervového systému. Proces myelinizácie je podporovaný používaním nervových dráh, teda v našom kontexte pohybom, hrou, bežnou starostlivosťou o bábätko. Mozog po rozoznávaní osi tela je schopný zapojiť obe končatiny do vedomého pohybu, rozlíšiť horné a dolné končatiny. Vyvíja sa odtlačenie a natiahnutie oboch končatín. Príkladom je bábätko zdvíhajúce sa z podložky za pomoci opory rúk. Skok znožmo, opora rúk pri postavení sa pri nábytku sú príklady, ako využívame tento vzorec v zrelších pohyboch.

Spinálny vzorec pohybu

Nadväzuje spinálny vzorec s myšlienkou pevnejšej chrbtice, ktorá smeruje k svojej úlohe opornej štruktúry tela, dôležitej pri vertikalizácii, počas cesty vývinu stále v dynamike. Je podporným vzorcom pre celú cestu vzpriamovania od prvých vedomých zdvihov hlavičky, po komplexný bipedálny pohyb. Spinálny vzorec je previazaný so neurologickým zrením osi tela, ako referenčného bodu pre pohyb.

Prespinálny vzorec pohybu

Súvisí s embryonálnym vývinom notochordy, ktorá tvorí základ pre vývin miechy a chrbtice. Viaže sa k mäkkému vlnivému pohybu, jeho smerovanie súvisí s tvarom a polohou notochordy (pozdĺžne kraniosakrálne v strede trupu). Je manifestovaný v raných pohyboch trupu a hlavy do všetkých strán, zapájaním všetkých častí chrbtice bez zámernej diferenciacie, mäkkosťou kostí v priebehu osifikácie.

Mouthing

Mouthing, v zmysle pohybu smerom za ústami, resp. za nosom a ústami. Ide o vzorec pohybu vznikajúci počas vnútromaternicového vývinu, súvisiaci s ranými primitívnymi reflexami nevyhnutnými pre prežitie po pôrode a súvisiaci s popôrodnou adaptáciou (hľadanie, prisatie).

Pupočná radiácia

Pupočná radiácia je koncept pohybu založený na centrálnej organizácii nervového systému, fylogeneticky na úrovni napr. morskej hviezdice, ontogeneticky v raných fázach vnútromaternicového vývinu. Organizácia pohybu (aj celého nervového systému) je iniciovaná z jedného bodu, šíri sa radiálne, teda všetkými smermi. Ide o iniciáciu pohybu od centra (cca oblasť pupku) a šírenie smerom ku končatinám. BMC® a Babysoma® pracujú využitím tohto raného vzorca pohybu vo vývine ako bázy pre rozvoj nasledujúcich, zložitejších vzorcov pohybu. A to aj v priebehu celého života, ako podkladová (východisková, bazálna) schopnosť pre zložitejší pohyb, vzorec pohybu. Tento vzorec pozorujeme napr. pri flexii a extenzii celého tela, v polohe na chrbátiku, na boku, je viditeľný pri iniciácii otočenia bábätko, vstávaní, výskoku a i.

Bunkové dýchanie

Vzorec tzv. bunkového dýchania, súvisí s pohybom bunky samotnej, ako aj pohybom vnútri v bunke. Pohyb bunky (rovnako ako na nižšej úrovni popísané molekuly) je závislý od jej štruktúry (stavby) a jej uloženia v priestore (ľudskom tele) a s tým súvisiacej jej funkcie.

Vibrácia

Vzorec Cohenovou pozorovaný na nižšej ako bunkovej úrovni (molekulej) je vlnenie (vibrácia) - najjednoduchší pohyb častíc závislý od ich usporiadania a uloženia v priestore - v našom prípade v ľudskom tele.